

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

146. An si quis accessit ad linteum Sacrae mensae, ut communicet, si recordetur alicujus peccati mortalis, teneatur surgere, & Confessarium adire? Et an in tali casu, si solus esset cum Sacerdote, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Partes, qui videri possunt apud alios Auctores citatos, præsertim apud Cardinalem de Lugo, qui rectè hanc doctrinam colligit ex Cypriano, & ne deferas videre me ipsum ubi supra resolut. 1. & 2. & alios Doctores, quos ibi adduxi.

RESOL. CXLV.

An quando quis confitetur de isto peccato oblito, teneatur de illo elicere novum actum doloris, & contritionis?

Hoc intellige de illo, qui habuit dolorem generalem de peccatis suis, si obliviscatur unum peccatum in prima confessione, quando peccatum hoc oblitum confitetur.

Et an teneatur elicere actum doloris sub pœna peccati mortalis, si tantum peccata venialia confitetur?

Et ad confirmandam doctrinam dictarum difficultatum adducitur, quod aqua postquam semel abluit, potest iterum assumi pro novo Sacramento ad abluendum; & oleum ad unguendum; & sic de aliis Sacramentis habentibus materiam perseverantem. Ex part. 9. tract. 3. Res. 5.

§. 1. Negativè respondet Joseph de Januario in resol. Theolog. moral. part. 1. res. 30. n. 1. & seqq. ubi sic ait: [R]espondeo, quod qui confitetur peccata mortalia aliàs confessa, & absoluta, non tenetur in secunda Confessione elicere novum actum doloris, si dolor primæ Confessionis adhuc perseveret, sive virtualiter, sive habitualiter. Sicut nec tenetur ille, qui habuit dolorem generalem de peccatis suis, si obliviscatur unum peccatum in prima Confessione; quando peccatum hoc oblitum confitetur. Tenetur verò elicere actum doloris, qui peccata venialia confitetur tantum, sub pœna peccati mortalis.

2. Probatur prima pars: quia dolor, ut dolor, cum non sit sensibilis de naturâ sua, non potest esse pars Sacramenti Pœnitentiæ: nam Sacramentum Pœnitentiæ est signum sensibilis, &c. at fit sensibilis per Confessionem: ergo Confessio est ratio formalis reddens dolorem, seu contritionem, sensibilem, & consequenter partem Sacramenti Pœnitentiæ: sed nova ratio formalis reddit novum compositum, eum forma det esse rei: ergo nova Confessio cum dolore virtualiter perseverante facit novum compositum in ordine ad Sacramentum, & consequenter sufficit ad recipiendam novam formam absolutionis. Confirmatur: quia actus pœnitentis, prout sunt à pœnitente, non sunt materia proxima, sed remota, ex qua Sacramenti Pœnitentiæ: sed materia remota, ex qua, potest iterum, & iterum assumi pro diversis numericè Sacramentis. Aqua enim postquam semel abluit, potest iterum assumi pro novo Sacramento ad abluendum, oleum ad unguendum, & sic de aliis Sacramentis habentibus materiam perseverantem: ergo dolor virtualiter perseverans potest iterum, & iterum assumi per potestatem Clavium ad integrum aliud, & aliud Sacramentum.

3. Probatur secunda pars, quòd, scilicet, qui habuit motivum generale dolendi de decem peccatis mortalibus, si confiteatur tantum novem, & obliviscatur decimum, & Sacramentum recipit, quando iterum confitetur illud unum oblitum, non teneatur elicere novum actum contritionis, sed sufficiat prior non retractatus. Est Henriquez in Summa, lib. 4. de pœnitentiâ, cap. 26. §. 7. ubi habet, quòd una, & eadem contritio potest pertinere ad duo Sacramenta, ut pars ipsorum, & exemplificat sic; ut

cum semel absolutus, iterata mox nova Confessione explicat præteritum dolorem, & peccatum oblitum; hic enim novum effectum gratiæ auctè videtur recipere, dum absque novo dolore recipit absolutionem: quia adsunt requisita omnia, scilicet, nova Confessio, ut signum peccati, & doloris: nam dolor prior, ut in virtute extensus est ad peccata oblita, perinde valet, ac si esset novus dolor de peccatis oblitis. Hæc Henriquez. Est etiam Joannis de Lugo de pœnitentiâ, disp. 12. sect. 2. à n. 27. Hoc dictum patet ex rationibus allatis in dicto secundo: nam, si dolor de peccatis confessis potest iterum assumi ad componendum novum Sacramentum, si adsit nova Confessio: ergo à fortiori poterit deservire dolor ille universalis in secundo Sacramento pro peccato oblito, & adhuc non confessio. Nam illo dolore, secundum quod destruit peccatum illud oblitum, adhuc usus non est Sacerdos ad componendum novum Sacramentum Pœnitentiæ. Confirmatur: quia potest quis dimidiare Confessionem, si habet peccata reservata, & non reservata, si confiteatur Superiori tantum reservata, & inferiori non reservata. Tunc autem dantur duæ absolutiones, & sunt duæ Confessiones, & duo Sacramenta, & tamen secundum communissimam sententiam, teste Henriquez lib. 6. de pœnitentiâ, cap. 15. §. 4. non tenetur talis Pœnitens elicere duplicem actum contritionis, si prior dolor fuerit universalis: ergo, neque tenebitur in casu nostro, cum dolor fit universalis. Hucusque Januarius, cui adde Eminentissimum Lugo de Sacram. Pœnit. disp. 14. sect. 3. §. 2. n. 18. 27. & seqq. Et hæc dicta esse volo secundum mentem supradictorum Doctorem; nam de his * alibi à nobis dictum est.

RESOL. CXLVI.

An si quis accessit ad linteum Sacra mensæ, ut communicet, si recordetur alicujus peccati mortalis teneatur surgere, & Confessarium adire?

Et an in tali casu, si solus esset cum Sacerdote, & Sacerdos posset eum absolovere, tunc teneatur eidem prius confiteri? Ex part. 9. tr. 3. Res. 8.

§. 1. Affirmativè respondet Marchinus de Sacramentis. Ordinis, tract. 3. part. 3. capit. 1. n. 12. quia putat in tali casu non adesse scandalum. Primò, quia manifestum est apud nos, hunc recessum à Sacra Mensa, causa alicujus peccati obliti confitendi, non gignere ullam mali nominis levem suspicionem, sed potius timorata conscientie opinionem. Secundò, non omnes Sacra Mensa assistentes Sacramentum Communione, sed ut Missam audiant: & ideo potest iste se fingere unum ex istis, & postea surgens confiteri, & Corpus Dominicum manducare. Tertio, levis aliquorum admiratio non est præferenda divino, atque expresso Præcepto præmittende post mortale Confessionis ante Communionem in habente copiam Confessarii: seculus daretur occasio, seu via nimis ampla aperiretur res divinas indignè pertractandi. Ita Marchinus, & alij penes ipsum. Unde Bizzerus de Sacram. part. 4. cap. 8. n. 3. sic ait: [Q]uartus casus est, si quis laicus est cum aliis coram Sacerdote, ut se communicet, & tunc recordatur alicujus peccati mortalis, de quo non est confessus; non debet tunc discedere, ne aliis scandalum præbeat; sed debet communicare, deinde confiteri. Ita dicunt Doctores: sed nunc, cum videamus non esse scandalum, quòd mulier, vel vir devotus pluries ad eundem Confessarium eadem die, & hora accedat, imò inde generetur bonum exemplum; non esse admittendus hic casus, nisi

* Alibi in Resolutoribus not. primæ & secundæ hujus Res.

Sup. prima diff. hujus Res. in §. Deinde. Res. 1. post præteritam, & infra in Res. 147. cursum in fine §. 1. & in Res. 162. §. ult. post mediū, verific. Quod etiam, & in Res. 163. §. 1. ad mediū, & in Res. 182. §. ult. & pro contritione in hoc casu, si antea non fuit præmissa Confessio in Res. 185. §. ultim. verif. Pe o. Sup. hæc admiratione cit. sim infra prope finem hujus Resol. vef. a lo mucho. & magis late infra in Res. 159.

nisi probabile periculum esset de scandalo.] Ita ille. Vide etiam Aversam de Sacrament. Euchar. quest. 8. Dicendum itaque, plerumque non adesse scandalum, utpote si in concursu plurimorum possit quis cautè recedere: si sit ignotus aliis adstantibus: aut si talis qualitatis sit, ut nihil detrimenti in sua fama patiat, & fortasse potius laudem acquirat, si alij cogitent, aut ipsamet fateatur, se ob aliquid sibi in memoriam reductum, velle prius querere Confessarium: sicut & nullam jacturam subit, qui pluries eodem mane conspicitur redire ad Confessarium.

2. Sed ego adhæreo contrariæ sententiæ: jam difficile moraliter videtur in tali casu scandalum vitari posse. Et ita hanc sententiam, præter Suarez, & Fagundez à Marchino relatos, tenet Præpositus in 3. part. quest. 80. art. 5. dub. 4. num. 21. Lessius in 3. part. quest. 80. art. 4. dub. 2. num. 8. & Joannes Wiggers de Sacrament. in 3. part. 9. 80. art. 5. dub. 2. n. 11. ubi sic ait: [Similiter communicare poterit absque Confessione prævia, qui ad Altare positus orans, Sacerdote jam Communionem præparante, incipit recordari alicujus peccati mortalis, nondum confessi, quando sine periculo infamiae, aut nota, recedere non potest: si tamen solus esset cum Sacerdote, & Sacerdos posset eum absolvi, tunc tenebitur eidem prius confiteri, quia & sine periculo infamiae potest, neque est notabilis indecentia in eo, quod Sacerdos, vel non nihil ab Altari recedat, vel in ipso Altari Confessionem ejus excipiat. Præsertim cum soleat Communio administrari an Sacrum, aut Sacrificium jam quasi peracto.] Ita ille. Et ideò rectè contra Marchinum asserit Hier. Garcias in Summa Theol. moral. tract. 3. diff. 5. dub. 1. punct. 5. num. 49.

[De aqui es, que el que se llega à comulgar, y está ya al pie, ò à la Mesa del Altar, y se acuerda de algun pecado mortal, no por esto tiene obligacion de retirarse, ni llamar alli Confessor, sino hazer acto de contricion, y comulgar, porque se pondria à peligro de infamarse; aunque Marchino es fuereca lo contrario; y prueballo, porque en los seculares el retirarse de aquel lugar, no causaria infamia, pues ay uso dello, y puede aver muchas causas para ello, à lo mucho, causaria alguna admiracion, y esto no basta: trae este Autor por sí à Bonacina, però Bonacina habla en caso, que aun no aya dicho el tal la Confession, ni aurà nota de que se retire, pero si dixo ya la Confession, y veen los circunstancias que ha passado ya à comulgar, digalste lo que quisiere Marchino, que no podra apartarse sin nota.] Hæc ille, & ego. Vide etiam Castrum Palaum tom. 3. tr. 21. disp. unica. punct. 12. n. 7. qui tandem nostram sententiam tenet, & etiam, me citato, Leandrus de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 7. q. 18.

RESOL. CXLVII.

An teneatur præmittere Confessionem per interpretem, si quis nesciat linguam, & velit sumere Eucharistiam?

Et an vero, qui est in articulo mortis, possit communicare absque prævia confessione, si non potest confiteri absque interprete?

Et advenitur laicum positum ad linteum Communionis, & Sacerdotem post inchoatam Missam esse censendum non habere copiam Confessarii, atque adeo posse cum contritione Missam prosequi, & Eucharistiam sumere. Ex part. 9. tr. 3. Ref. 10.

Sup. hoc in §. 1. Negativè respondeo cum Mercero in 3. part. D. Thom. de Sacram. q. 80. art. 4. dub. 6. Aversa de Sacram. Eucharist. q. 3. sect. 6. & Amico

in Cursu Theolog. tom. 7. disp. 26. sect. 1. num. 17. ubi sic ait: [Tunc tantum censenda est inopia Confessoris, quando, vel simpliciter abest, & spectata qualitate personæ, itineris, & non negotiorum, moraliter adiri non potest: vel, si adest, non habet jurisdictionem: aut non potest absque nota infamiae tali Sacerdoti confiteri: ut quando inchoato Sacro Sacerdos, vel laicus, prope Altare communicatus recordatur peccati mortalis non confessi: in tali enim casu uterque potest absque prævia Confessione, sola contritione præmissa, venerabile Eucharistia Sacramentum sumere. Eadem ratio est, si Penitens non habeat Confessarium ejusdem linguæ, à quo sine interprete intelligi non possit: quia non tenetur penitens adhibere interpretem ad Sacramentalem Confessionem faciendam.] Ita ille. Et nota verba hujus Authoris, qui censet, laicum positum ad linteum Communionis, & Sacerdotem post inchoatam Missam, esse censendum non habere copiam Confessarii, atque adeo posse cum contritione Missam prosequi, & Eucharistiam sumere.

2. An verò, qui est in articulo mortis, possit communicare absque prævia Confessione, si non potest confiteri absque interprete? Affirmativè respondet Magister Serra in 3. part. qu. 80. art. 4. sic asserens: [Secundus casus est, quando morti proximus tenetur Viaticum sumere, & non adest Sacerdos, nisi forte qui non potest absolutionem proferre, quia est mutus; aut qui non valet Confessionem etiam nutibus factam percipere, ac penitentem sine interprete intelligere; tunc enim licitè potest Eucharistiam accipere absque Confessione cum sola contritione peccati mortalis, cujus habet conscientiam.] Ita Serra. Sed de hoc alibi à nobis actum est.

RESOL. CXLVIII.

An quis in periculo vite possit sumere Eucharistiam absque prævia confessione?

Et pro praxi hujus questionis adducuntur aliqui diversi casus in §. 1. hujus Resolutionis.

Et docetur, quod quando quis morti proximè tenetur Viaticum sumere, & non adest Sacerdos, nisi forte qui non potest absolutionem proferre, quia est mutus, aut qui non valet Confessionem etiam nutibus factam percipere, ac penitentem sine interprete intelligere, tunc enim licitè potest Eucharistiam accipere absque Confessione cum sola contritione peccati mortalis, cujus habet conscientiam. Ex part. 9. tract. 3. Ref. 16.

§. 1. Respondeo affirmativè cum Leandro de Sacram. tom. 2. tr. 7. disp. 7. q. 22. Læsius in 3. part. q. 80. art. 4. dub. 2. num. 8. & aliis communiter. Unde, me citato, sic asserit Garcias in Summa, tract. 3. difficult. 5. dub. 1. punct. 5. num. 35. [Hablando pues de la necesidad urgente. El primero caso es, el artículo de muerte, quando insta el precepto divino de comulgar: sabe, y ve un Sacerdote, que se está muriendo, ò por aver tomado veneno, ò por algun accidente natural, ò violento, no ay presente Confessor alguno, pideffe, que si podrá ir al Sagrario, y comulgarse, aunque este en pecado mortal, con solo acto de contricion, ò si está parà poder dezir Missa, si podrá hazerlo sin confesarle, con sola contricion; ò finalmente aunque este sano, si podrá dezir Missa sin confesarle, por consagrar una forma para un enfermo, que se muere, y no ay reservada en el Sagrario. Respondo con la comun de los Doctores, que puede en todos los casos referidos, y muchos Autores, y entre ellos Valquez

Sup. hoc infra in Ref. 162. §. 1. ad medium, lege doctrinam vers. quem habet ibi solum.

Sup. hoc supra in §. 1. hujus Ref. paulo post initium, vers. Tertio levis. & magis late infra in Ref. 159.